

Hudba a gastronomie

PAVEL REŽNÝ

Summary

The article surveys the genesis and progress of the international project LLP Grundtvig, which in addition to partners from Poland, Holland, Turkey and Norway participated SKS Ateneo UP Olomouc. By focusing the project was unique because it unite the two great themes: Gastronomy – represented especially by participants from Holland (chef and owner of renowned restaurants, which boasts a Michelin star quality) and Turkey (school focused on tourism and gastronomy) and musical culture, which was the top topic of other project participants from Poland, Norway and the Czech Republic. During international meetings held in member countries, both main topics were filled. The benefit is that it was always originally and differently. The cooperation continues even after the project has been finished.

Be Together – Improve Perception of European Treasure

Pod tímto názvem se skrývá úspěšný mezinárodní projekt celoživotního vzdělávání (LLP) programu Grundtvig, který proběhl v letech 2013–2015. Jeho účastníky byli partneři z Polska, Holandska, Turecka, Norska a České republiky. Tu zde zastupoval Komorní smíšený sbor Ateneo Univerzity Palackého v Olomouci. Toto složení bylo víceméně vytvořené díky systému, který byl u projektů tohoto typu v dané periodě uplatňován. Původně byly plánovány dva samostatné projekty, jeden na téma slowfood a druhý na téma hudba. Protože ale všichni zamýšlení partneři nezáskali u „svého“ projektu u vlastní národní agentury potřebnou finanční podporu, nebo ještě před jeho podáním od zamýšlené spolupráce odstoupili, byl výsledkem nakonec jeden projekt, který sloučil obě hlavní témata původních projektů. Tato na první pohled poněkud nesourodá společnost vznikla nakonec v tomto složení:

Stowarzyszenie Krzewienia Kultury Muzycznej FRAZA, Koszalin, Polsko

Pod tímto názvem působí Hudební škola Yamaha, která nabízí výuku v oblasti hry na klá-

vesové nástroje a všechny typy kytar (tj. klasické i elektrické). Nenavštěvují ji pouze děti a mládež, ale mezi její frekventanty patří i zájemci nad 60 let. A právě ti byli v tomto projektu zapojeni jako cílová skupina.

SCALDA stichting beroepsonderwijs en volwassenen educatie, Middelburg, Holandsko

Odborná vyšší škola zaměřená na gastronomii, hotelnictví a cestovní ruch. Je napojená na zařízení tohoto druhu v oblasti Zeeland.

AMASRA OTELCİLİK VE TURİZM MESLEK LİSESİ, Amasra, Turecko

Odborná škola zaměřená na gastronomii a turismus. V drtivé většině hotelů v Turecku pracují její absolventi.

Troms musikkråd (musikkraad), Tromsø, Norsko

Nevládní kancelář, která působí ve svém regionu hlavně jako „zastřešující“ organizace v oblasti hudební kultury.

Smíšený komorní sbor Ateneo Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika

SKS Ateneo působí nejen v roli aktivního hudebního tělesa, ale plní i další úlohy, které vyplývají ze statutu sboru (např. pořádání a organizování koncertů, odborných seminářů, workshopů a mezinárodních setkání).

Český účastník patřil původně také k žadatelům, kterým byl projekt přijat, ale v pořadníku se dostal těsně mimo finančně podpořené projekty. Později, po navýšení částky ze strany EU, se mohl prostřednictvím Domu zahraniční spolupráce v Praze plnohodnotně do projektu zapojit. Bylo to možné i díky tomu, že se tak stalo několik měsíců před naplánovaným 1. mezinárodním meetingem.

1. meeting, Koszalin 13.–15. května 2014, Polsko

Prioritním tématem byla hudba. Hlavní aktivitou byl workshop lidových písní evropských národů. Všichni účastníci poslali předem notový zápis i zvukovou nahrávku 2 lidových písní ze své země. Na místě potom za doprovodu skupiny žáků školy (keyboardy, flétny, kytary) s nimi zástupci jednotlivých zemí tyto písně nacvičili a veřejně provedli. Bylo zde zahájeno také pravidelné jednání koordinátorů za jednotlivé partnery formou osobních konzultací a elektronické komunikace. Tento organizační tým pod vedením Rika Steenaarda (NL), hlavního koordinátora, fungoval bezvadně po celou dobu projektu. Poláci byli poněkud hendikepováni tím, že jako účastnickou zvolili věkovou skupinu III. věku, jejíž hudební, pěvecké i instrumentální dovednosti se pohybovaly spíše na elementární úrovni. Vymykal se pouze ředitel školy Czesław Zdrojewski, který na vynikající úrovni ovládá hru na akustické i elektrické kytary, a jeho žena Malgorzata Zdrojewska, jež vyučuje hru na klávesové nástroje. Oba pak mají bohaté praktické zkušenosti z veřejných koncertů a různých vystoupení doma i v zahraničí.

2. meeting, Middelburg 7.–9. října 2014, Holandsko

Dominujícím tématem byl slowfood (opak fastfoodu) – příprava a ochutnávka tradičně připravovaných jídel jednotlivých národních kuchyní zúčastněných zemí. Poprvé byla možnost vidět při práci vynikající holandské kuchaře, většinou šéfkuchaře nebo majitele vyhlášených restaurací, které se mohou pochlubit tím nejvyšším ohodnocením –

hvězdou Michelin, Oskarem v kuchařském světě. Pomáhali s přípravou i jednotlivým „národním týmům“. Vše vyvrcholilo mezinárodním slowfood festivalem, jehož součástí bylo i vystoupení SKS Ateneo UP Olomouc. Kromě jiného zde zazněly premiérově na objednávku napsané 3 sborové úpravy holandských lidových písní v aranžmá Jiřího Pospíšila¹, jež sbor nastudoval v originále. Kromě vystoupení na radnici a v katedrále v Middelburgu sbor navštívil na zpáteční cestě Brusel a výjezd zakončil ve francouzském Alsasku koncertem ve vyprodaném kostele Nuève Église.

3. meeting, Olomouc 5.–7. března 2015, Česká republika

Všechny aktivity měly společného jmenovatele – hudbu. Proběhly workshopy: Human Voice, Healthy Life Style, Music and Painting a Musictherapy. Pro vedení workshopů se podařilo získat vynikající olomoucké odborníky. Nejznámější z nich – RNDr. Jan Švec, Ph.D. et Ph.D. – je světově uznávanou kapacitou v oblasti výzkumu hlasu. Dostalo se i na prohlídku pamětihodností Olomouce, setkání na rektorátu UP Olomouc, přijetí u primátora města a návštěvu vybraných restaurací. Finální koncert Ateneo a aktivní setkání s cimbálovou muzikou studentů lékařské fakulty UP bohatě uspokojilo všechny zúčastněné. Závěr setkání vyvrcholil návštěvou v muzeu v Lošticích a v povozu firmy Gran Moravia. I mistři kuchaři si pak domů odvezli krajevou specialitu – olomoucké tvarůžky, které se hned objevily v top nabídce jejich domovských restaurací. Všichni zahraniční účastníci byli v ČR poprvé, proto bylo nutné skloubit tematické zaměření projektu s návštěvou těch nejznámějších kulturních pamětihodností města Olomouce – Sloupu nejsvětější trojice, olomouckého orloje, Přemyslovského paláce a svatováclavského dómu.

4. meeting, Amasra 14.–16. dubna 2015, Turecko

Amasra je městečko na pobřeží Černého moře, které se může pochlubit řadou

antických památek. Turečtí hostitelé s využitím přírodních možností svého města připravili bohatý program, který skloubil kulturu s místní gastronomií – turistický trh s prezentací všech zapojených zemí, mezinárodní hudební koncert s naší účastí, průvod městem společně se známým Ottoman Military Marching Band z Ankary aj. Stejně jako v Holandsku i tady došlo na aktivní přípravu jídel jednotlivých partnerských zemí společně se studenty turecké školy, která měla vyvrcholení v ochutnávce připravených finálních slowfoodových produktů.² Bohatý program plně vynahradil dlouhou cestu.³ Hudební přínos byl zejména v možnosti vidět a slyšet „na živo“ orientální a pro středoevropana poněkud exotické hudební nástroje. S tím souvisí i systém ladění a intonace, který je výrazně odlišný od naší užívané diatoniky.⁴

5. meeting, Tromsø 5.–7. června 2015, Norsko

Poslední projektové setkání se odehrálo za severním polárním kruhem v Tromsø⁵. Opět nechyběla prohlídka pamětihodností města, se kterým je např. spojeno jméno slavného norského polárního badatele Rolda Amundseny. Jako nejvýraznější z již tradičně bohatého programu lze hodnotit dva momenty. Praktický seminář s ukázkami starobylé pěvecké techniky severských Saamů, označované jako JOIK, a praktická spolupráce s místními sbory, která vyvrcholila na společném koncertě. Oba norské sbory – ženský sbor Tromsø Akademiske Kvinnekor (Tromsø academic womens choir) i mužský sbor NORDNORSK UNGDOMS-MANNSKOR (North of Norway Youth mens choir) patří mezi výborná domácí tělesa. Na závěr našeho společného koncertu jsme dohromady provedli 3 skladby: Mozartovo Ave verum corpus, Lukášovo Sanctus z Missy brevis a Thomassenovu úpravu Gula gula, Lárina⁶. Všechny skladby byly oceněny vělým potleskem a koncert končil „standing ovation“ (kde že jsou představy o chladných severanech).⁷ Samozřejmě nechyběly tradiční pokrmy z čerstvých mořských ryb. Na

jejich přípravě se podíleli norští a holandsí kuchaři.

Na základě vystoupení SKS Ateneo na mobilitě v Holandsku získal sbor pozvání na další koncerty v Norsku. Nad rámec projektového programu zajistil Arne Kristian Torbergsen – varhaník a sbormistr, člen Troms Musikkraad – rozšíření pobytu o oblast Harstad. Zázemí zde sbor našel v dřevěných chatách kempu Kvintnesodden přímo u moře. Velmi příznivé byly ohlasy na vystoupení v Generalhagen a v kostele Kanebogen Kirke⁸ v Harstadu společně s mužským sborem Bel Chorus (sbm. Dag Erik Enoksen).⁹ Norské sbory aktuálně patří k evropské špičce. Náročný repertoár, vypracovaná hlasová kultura, přesná intonace i v harmonicky komplikovaných kompozicích – to jsou jedny z mnoha kladů nejen tohoto tělesa. Pro českého posluchače stojí za zamyšlení už fakt, že v tak řídké obydlené oblasti za polárním kruhem se najde tolik kvalitních mužských hlasů a že tito zpěváci jsou schopni si udělat čas a dojíždět na pravidelné náročné zkoušky. Na druhé straně lze tvrdit, že Norové tuto hudbu milují, rozumí jí a dokáží ocenit kvalitní produkci.¹⁰ Závěrečný koncert v kostele Sørvik Kirke Harstad, který je „domovským pracovištěm“ organizátora Arne Kristiana Torbergsena, tyto zkušenosti jen potvrdil. „Standing ovation“ zcela zaplněného kostela jsou pro každého interpreta tím nejlepším vysvědčením. Norsko se ukázalo z pozice zaměření na hudební oblast tím nejlepším partnerem. Z hlediska získávání nových zkušeností, odborného růstu, možných mobilit a mezinárodní institucionální spolupráce na úrovni univerzit nabízí do budoucna velmi lákavé možnosti kooperace.

Jak projekt hodnotit celkově? Počátek projektu byl mírně cestou do neznáma, protože ve sboru Ateneo působí jako zpěváci studenti a absolventi všech fakult univerzity, tj. velkého spektra oborů a zaměření. Postupně se ale na všech členech začala aktivní účast v projektu projevovat v rostoucí motivaci, elánu a chuti do práce, které se

významně podílely na zvyšující se kvalitě sboru. Nutnost nastudovat nové skladby v jazycích zúčastněných zemí rozšířila repertoárové spektrum sboru. Originální hlasová technika, kterou bylo třeba akceptovat při nácviu a provedení skladeb s norskými sbory, opět posunula sbor kupředu. Osobní zkušenosti z různých kultur, jejich zvyků, způsobu a formy stravování (a přípravy těchto jídel), možnost osobních kontaktů, výměny zkušeností při práci s profesionálními kuchaři a na druhé straně konfrontace

formou spolupráce s místními špičkovými sbory v Norsku, nutnost vše domlouvat v angličtině. To vše přispělo k obohacení a posunu nejen členů sboru, ale i jeho vedení. S ukončením projektu lze říci, že je zřejmý všestranný zájem všech partnerů o to, aby navázaná spolupráce pokračovala formou hledání nového projektu partnerství i mimo něj.¹¹ Dokladem může být například pozvání pro SKS Ateneo a norské sbory na festival v holandském Middelburgu na červen 2016.

Obrazová příloha

Ukázka č. 1 arr. Jiří Pospíšil: Plompaard

E

S Hebt gij van mijn bes - te broek een but - ter - kleed ge - maakt? ♫ En

A Hebt gij van mijn bes - te broek een but - ter - kleed ge - maakt? ♫ En

T Plomp - aards, bes - te broek, Plomp - aarde bes - te broek

B Plomp - aards bes - te broek, Plomp - aarde bes - te broek.

Clv. 57

Tamb.

Ukázka č. 2 arr. Sigbjørn Thomassen: Gula, gula/Lárína

Handwritten musical score for "Gloria" in G major, 4/4 time. The score is written on ten systems of four staves each (two treble and two bass staves). The lyrics are in Vietnamese. The first system contains the first four measures, and the second system contains the next four measures. The third system contains the final four measures, including a double bar line and a key signature change to one sharp (F#). The lyrics are: GÂN - DA GU-LA MẬT-TA-RÂN-KUĐ JIC - NA EA-NA LEA MIN BUGH-KAD EAD - NI DAN JOS. The score is handwritten and includes musical notation such as notes, rests, and bar lines.

Poznámky

- 1 Ukázka č. 1
2 Holanďané si např. dovezli z domova kanystry se speciálně upravenou mořskou vodou na vaření.
3 Do Amasry trvala cesta z Istanbulu autobusem více než 8,5 hodiny...
4 Konkurenceschopné byly pouze výkony profesionálních souborů. Hudební výkony studentů školy
zapojené do projektu byly i přes jejich velmi početné zastoupení spíše průměrné až podprůměrné,
zejména pop pěvecké stránce.
5 čti Trumsø
6 Ukázka č. 2
7 Bjorn-Harald Larssen: Internasjonalt musikk møte (Nordlys 10. 6. 2015)
8 Synger med gjesterkor fra Tsjekkia i kveld (Harstad Tidende Torsdag 4. 6. 2015)
9 Kromě toho SKS Ateneo UP Olomouc absolvoval i originální vystoupení v obří tovární hale
místní loděnice.
10 Kostel byl necelou hodinu před začátkem koncertu zcela zaplněn a publikum během koncertu
velmi výrazně a pozitivně reagovalo na každou přednesenou skladbu.
11 Oficiální stránky projektu: www.tobetogether.org
Facebook: <https://www.facebook.com/groups/317855278352263/>
Youtube: [leonardodavinci be2gether project concert](https://www.youtube.com/watch?v=be2gether)

be together – improving perception of european treasure movie part 1

be together – improving perception of european treasure movie part 2

Resumé

Článek mapuje genezi a průběh mezinárodního projektu LLP Grundtvig, kterého se kromě partnerů z Polska, Holandska, Turecka a Norska zúčastnil i SKS Ateneo Univerzity Palackého Olomouc. Svým zaměřením byl projekt jedinečný, protože se mu podařilo spojit dvě velká témata: gastronomii – reprezentovanou zejména účastníky z Holandska (šéfkuchaři a majiteli vyhlášených restaurací, které se pyšní michelinskou hvězdou kvality) a Turecka (škola zaměřená na turismus a gastronomii) a hudební kulturu, která byla top tématem ostatních účastníků projektu z Polska, Norska a České republiky. Během mezinárodních mítinků, které se konaly v jednotlivých zúčastněných zemích, byla obě tato hlavní témata naplněna. Přínosem je, že to bylo vždy originálně a odlišně. Navázaná spolupráce pokračuje i po ukončení projektu.

Klíčová slova: projekt celoživotního učení, projekt partnerství Grundtvig, FRAZA Koszalin, Scalda Middelburg, Amasra, Troms musikkråd (musikkraad) Tromsø, SKS Ateneo UP v Olomouci, slowfood, smíšený sbor.

Keywords: project Lifelong Learning Programme, Grundtvig Learning Partnerships, FRAZA Koszalin, Scalda Middelburg, Amasra, Troms musikkråd (musikkraad) Tromsø, SKS Ateneo UP Olomouc, slowfood, mixed choir.

Doc. PaedDr. Pavel Režný, Ph.D. působí na katedře hudební výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Je garantem oboru sbormistrovství a dalších praktických a hudebně teoretických předmětů. Založil a vede Smíšený komorní sbor Ateneo UP v Olomouci (od roku 2001) a Ženský komorní sbor Duha v Ostravě (od roku 1989). S oběma tělesy pravidelně vystupuje doma i v zahraničí.